

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

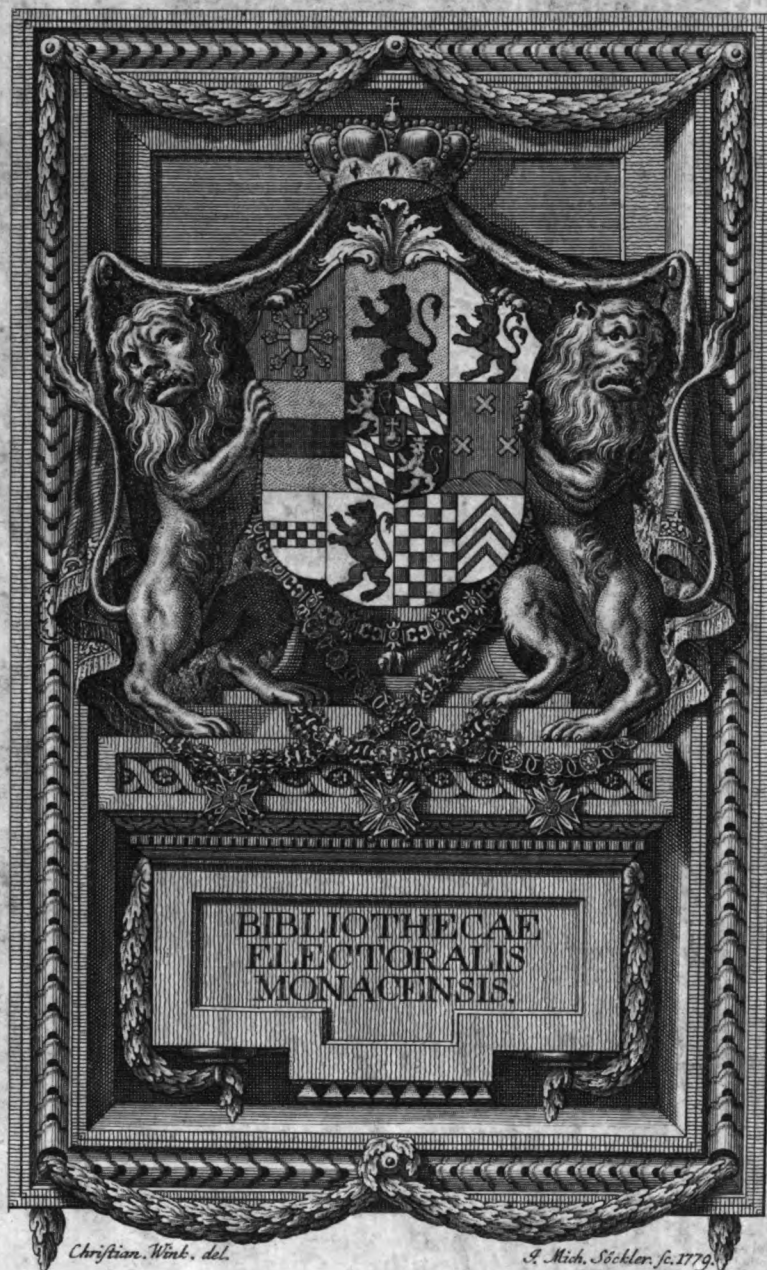
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

(Arch.)

70

40 Arch. 70.

Christian. Wink. del.

J. Mich. Söckler. sc. 1779.

0
5712.

4° Arch
70.

R

**DOMINICI GEORGII
INTERPRETATIO
VETERIS MONUMENTI**

In agro Lanuvino detecti

E T

IN ÆDES CAPITOLINAS NUPER INLATI

**In quo effigies ARCHIGALLI ANTISTITIS
MAGNÆ DEUM MATRIS
exprimitur.**

AD MARCHIONEM

ALEXANDRUM GREGORIUM CAPPONIUM

Sacri Palatii Apostolici Forerium majorem

R O M Æ

Ex Typographiâ Rochi Bernabò prope Fontem Trivii.

M D C C X X V I I .

P R Æ S I D U M F A C U L T A T E .

Long. P. 5. Unc. 4. Lat. P. 5. U. 4.

ARCHIGALLI EFFIGIES
IN TABVLA MARMOREA
ROMAE
IN AEDIBVS CAPITOLINIS
CVRANTE ALEX. GREG. MARCHIO.
CAPPONIO S. P. A. FORERIO MAIORE

I. D. Campiglia delin.

H. Frezza sculp. 1737.

INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI FIGURAM ARCHIGALLI REFERENTIS

N tibi, ALEXANDER GREGORI, vir præstantissime, & eximie antiquitatis cultor, singulare vetustatis monumentum, haud indignum certe Capitolinis ædibus, nuper Sanctissimi Domini nostri CLEMENTIS XII. PONT. MAX. munificentia, tuaque summa cu-

Occasio & seribendi ratio.

ra ac studio exornatis, statuis inibi, inscriptionibus, anaglyphis, & priscis virorum illustrium imaginibus dispositis & affabre collocatis; quo magis deinceps æternæ urbis majestas non modo eruditos homines, sed convenas etiam exterasque gentes allicere, & in sui admirationem pertrahere possit. Accipe igitur ex me, quando marmorea tabula, de qua sum disceptaturus, eruta fuerit, & quid item præferat.

De-

6 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

I.

*Marmorea tabula,
Archigalli effigie,
rerumque figuris
insculpta, ubi eru-
ta; & quando in
Capitolinas ædes
translata.*

Detecta est in agro Lanuvino A. D. MDCCXXXVI. quingentos ferme passus a Cynthiano oppido ad Appiam viam, dextrorsum Velitras petentibus, in ipsis agri Lanuvini finibus, vineaque Canoniorum Lanuvinorum, dum fundi cultor altius terram moliretur. Vidimus nos tabulam illam eodem illo anno sub finem Aprilis mensis, simul ac illius fama pervulgari coepit, & paullo post quam in villam Lanuvinam, olim Antonini Augusti, nunc Sfortiæ Ducis Sfortiæ, viri nobilissimi, in cujus ditione Lanuvii, & Cynthiani oppida sunt, delecta fuisset, dum una cum Josepho Renato Imperiali S.R.E. Cardinale amplissimo, Patronoque meo, Cynthiani tunc versarer, quo per dies aliquot idem Cardinalis seceferat, ut a curis, quibus in summa licet senectute, integris, ope divina, corporis animique viribus, pro Apostolica Sede vacare solebat, paulisper conquiesceret. Vera id quidem tum de illius firma prosperaque valetudine; at hujus anni initia, heu quam mihi infauusta & luctuosa! nam clarissimus Cardinalis morbo correptus, brevi dierum intervallo ereptus nobis est, & die xv. Januarii pie obiit. Sed quoniam perpetua quadam vitæ felicitate, & admirabili virtutum fama usus, dum annos octoginta quinque, menses octo, & dies septemdecim explevisset, naturæ satisfecit, meo potissimum incommodo detrimentoque dolendum est. Hanc veniam, ut spero, justo dolori meo dabitur, lectores humanissimi, hanc a vobis peto, ac interim in lineam redeo. Postquam igitur tam præclarum monumentum conspeximus, statim in mentem venit ipsi Cardinali, e re penitioris

an-

antiquitatis fore, si illud delinearetur, ærique incisum, eruditorum orbi communicaretur; archetypam vero tabulam in museum Capitolinum, posteritatis ornamento futuram, inferretur. Ac Romam quidem reversus Cardinalis, Sanctissimo Domino nostro Clementi XII. id in primis significavit, tecumque egit, ut hæc nova cimeliis Capitoline accessio fieret. Tua igitur opera, tuoque demum horratu factum est, ut eruditorum votis Dux Sfortia, in cujus manus devenerat tam insigne monumentum, humaniter obsecundaret, & ad posteritatis memoriam, in Capitoline ædibus asservandum hisce ferme diebus, nempe mense Februario hujus anni tradiderit. Tu vero memoratum monumentum in atrio superiori earundem ædium collocari fecisti, ac typum, qui initio hujus meæ disceptationis visitur, rem gratam antiquitatis amatoribus facturus, æri incidendum curasti. Hæc præmittenda duximus, antequam monumenti hujus interpretationem aggrederemur; nunc ei manum admoveo,

EXhibet autem præ ceteris hæc marmorea tabula (quam hieroglyphicam ex insculptis signis appellare mallet) imaginem exstantem quidem, sed loculamento receptam, quæ, ut reor, effigies est Antistitis cujusdam Magnæ Matris Deum Cybeles, seu Idææ, cujus sane Deæ summos sacerdotes, *Archigallos*, minores vero, *Gallos* a veteribus appellatos, nemo nescit. Origo nominis ducitur a Gallo fluvio Phrygiæ, si Ovidium, Plinium, Festum, Herodianum, Dionem Chrysostomum, & Stephanum Byzantinum audimus: quod quidem Jo: Gerardo Vossio

ve-

II.

Galli & Archigalli, sacerdotes Deæ Cybeles; cur ita vocati. Eorum facies partim virilis, partim feminea.

De Idololatr. Gentil. lib. 1. cap. xx. Et in Etymologic. verb. Gallus.

8 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

verosimilius videtur, licet repugnantem Isaacum filium in notis ad Catullum immerito habeat. Si vero inquiras, unde conjiciam, hunc Archigallum esse: ex habitu oris, ceterisque in marmore insculptis symbolis, rem patere, ajo. Videsne faciem prope femineam, simulque virilem, ut hæreas mas ne sit, an femina (ita facies utrumque sexum indicat) commixtumque aliquid ex mare & femina, intuentes judicare videantur, feminam tamen esse potius credant? Adeo verum est, quod de his sacerdotibus Prudentius Christianus poeta veterrimus cecinit:

Hymn. de S. Romano vers. 1073.

Medium retentat inter alternum genus;

MAS esse CESSAT ille, NEC FIT femina.

Multo vero ante eadem de Atty ex poetis ethnicis

In Ibin, vers. 452.

Ovidius, dira in Ibin imprecatus:

Attonitusque seces, ut queis Cybeleja mater

Incitat ad Phrygios vilia membra modos.

Deque viro FIAS NEC FEMINA, NEC VIR, ut Attys:

Et quatiens molli tympana rauca manu.

Et de Gallis sacerdotibus, ex christianis scriptoribus

Lib. I. cap. XXI.

Lactantius: *Ab isto genere sacrorum non minoris insanie judicanda sunt publica illa sacra, quorum alia sunt*

MATRIS DEUM, in quibus homines suis ipsi virilibus litant; amputato enim sexu, NEC VIROS SE, NEC FEMINAS FACIUNT.

III.

Galli, & Archigalli, Galla, Semiviri, Semimares, & Spadones, ob exsecta virilia, dicti. Delectus dies, quo sacerdotio initiabantur, & exsecabantur.

Probe nosti præterea, Gallos, & Archigallos in honorem abscissi Attinis fuisse eviratos, femineumque cultum & incessum, ornatumque simulasse: eapropter a veteribus passim *semiviros*, & interdum *semimares*, ac *spadones* appellari. Congeram ea de re eorundem testimonia, quorum aliqua profere-

ram,

ram, alia indigitabo. Varroni primus locus detur, *Fragmenta Varronis pag. 150.*
e quo Nonnus hæc sumpsit:

Tibi tympana non inani sonitu Matris Deum

Tonimus: tibinos modos, tibi nunc SEMIVIRI

Teretem comam volentem jactamus tibi GALLI.

Varroni Catullum subnecto, qui hujusmodi sacerdotes per contemptum, ob exsecta virilia, *Gallas* vocat non semel in Galliambo; ac ita canit:

Agite ita ad alta GALLÆ, Cybeles nemora simul.

Mox:

Rapida ducem sequuntur GALLÆ pede propero.

Itaque ut domum Cybella tetigere lassule,

Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.

Ita etiam Hephæstio Alexandrinus, L. Veri Augusti præceptor lusit in Græcis versibus, qui Latine hoc modo redditi sunt:

GALLÆ matris montanæ, thyrsos amantes sequaces;

A quibus arma quatiuntur, & ærea crotala.

Nec prætermittendus, ad *semi-viri* vocem quod attinget, maximus poetarum Virgilius, apud quem legas:

Et nunc ille Paris cum SEMIVIRO comitatu

Mæonia mentum mitra, crinemque madentem

Subnixus, rapto potitur.

Quin Turnus Æneam, cum quo pugnam erat initurus, *Semivirum Phrygem* appellat; ita enim ad hastam, quam manu tenebat, Turnus loquitur:

..... da sternere corpus,

Loricamque manu valida lacerare revulsam

SEMIVIRI PHRYGIS.

Id autem nominis Phrygibus inditum, ex cultu Deæ Cybeles apud eos, & ex effeminatis *Gallis*.

B

Ovi-

*Æneid. IV.
vers. 215.*

*Æneid. XII.
vers. 97.*

IO INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Lib. IV. vers. 180.

Ovidius vero in Fastorum libris Gallos , *semi-*
mares appellat :

Ibunt SEMIMARES , & inania tympana tudent ,
Æraque tinnitus ære repulsa dabunt .

Epist. C VIII.

Addo his Senecam , cujus hæc sunt verba : *Quidam*
ad magnificas voces excitantur , & transeunt in affectum
dicentium , alacres vultu & animo , nec aliter concitan-
tur , quam Phrygii solent tibicinis sono SEMIVIRI , ex
imperio (Archigalli) furentes . Audi & Juvenalem :

Saty. VI. vers. 511.

..... Ecce furentis
Bellone , Matrisque Deum chorus intrat , & ingens
SEMIVIR obsceno facies reverenda minori ;
Mollia qui rupta secuit genitalia testa .
Æam pridem , cui rauca cohors , cui tympana cedunt
Plebeja , & Phrygia vestitur bucca tiara ,
Grande sonans .

Martialis item de Gallis , eisque eviratis sæpissime .
Unum ejus locum pono , cetera indigitabo , quo-
niam fastidio essem , si ea singillatim in medium affer-
rem. En porro versus , quibus illos , *semi-viros* appellat :

Lib. IX. epigram.

IX.

Vid. lib. II. epi-

gram. XLV. lib.

III. epigram. XXIV.

& LXXXI. lib.

VIII. epigr. LXXV.

lib. XI. epigram.

LXXII. LXXV.

lib. XII. epigram.

XLVI. lib. XIII.

epigram. LXIII.

lib. XIV. epigram.

CCVIII.

Cap. VI.

Curetes texere Jovem crepitantibus armis ,
SEMIVIRI poterant qualia ferre PHRYGES .

Mitto nunc Apulejum , cujus verba alio loco appo-
nam . His accedat Lampridius , qui narrat , Impera-
torem Elagabalum , ut Matris Deum sacris initiaretur ,
virilia sibi devinxisse : *Factavit autem , inquit ,*
caput inter PRÆCISOS FANATICOS , & GENITALIA sibi de-
vinxit , & omnia fecit , quæ GALLI facere solent : abla-
tumque sanctum numen (nempe simulacrum Cybeles)
in penetrale Dei sui transtulit . Eviratio fiebat Samia
testa , ut paullo ante ex Juvenale didicimus . Cur id ?
Causam affert Plinius his verbis : Samia testa , Ma-
tris

Lib. XXXV.

cap. XII.

FIGURAM ARCHIGALLI REFERENTIS I I

iris Deum sacerdotes, qui Galli vocantur, virilitatem amputant: nec aliter citra perniciem, si M. Calio credimus, qui linguam sis amputandam objecit gravi probro. Fiebat ad tibiæ cantum, ut ex Lucretio^a, Ovidio^b, ac Tibullo^c colligitur.

^a Lib. II. vers. 620.

^b In Ibin, vers.

453.

^c Lib. I. eleg. IV.

Dies quoque exsecutioni virilium statuta erat. Julianus Imperator Oratione v. quam habuit, eo tempore, quo contra Persas profectus, per Phrygiam iter fecit, ac Pessinuntem deflectens, Matris Deum delubra veneratus est, ut ex Ammiano, restitutisque tum illius sacris, *Callixenem* Antistitem præfecit, quod ipsemet Julianus testatur, Julianus, inquam, in ea oratione multa habet de mysteriis Matris Deum, deque *Semideo Atti*. Mox: *Hæc sunt*, inquit, *regis Attidis comploratu ac lamenti interim celebrata fuga, secessiones, subtractiones e medio, & in spelunca latebræ. Quod vel tempus ipsum satis indicat, quo illa omnia geruntur. Etenim sacram arborem succidi illo ipso die ferunt, quo Sol SUPREMAM ÆQUINOCTIORUM APSIDEM attigit: altero die tubarum clangore perstrepunt: tertio sacra & arcana Galli messis putatur. Ad quem locum Dionysius Petavius scribit, nil aliud se putare, quam illo die exsecari quempiam solitum, qui inter Gallos adscriberetur. Indicat Augustinus: Huic monstro nec Jani monstrositas comparatur. Ille in simulacris habebat solam deformitatem: ista in sacris deformem crudelitatem. Ille membra in lapidibus addita; hæc in hominibus perdita. Ad hanc exsecutionis diem alludit Juvenalis, dum ait:*

Lib. XXII.

Epist. XXI.

Lib. VII. de Civit. Dei cap. XCVI.

Satyr. II. vers. 110.

*Hic turpis Cybeles, & fracta voce loquendi
Libertas, & crine senex fanaticus albo
Sacrorum Antistes, rarum ac memorabile magni*

B 2

Gut-

12 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Gutturis exemplum, conducendusque magister.

Quid tamen expectant: Phrygio QUOS TEMPUS ERAT JAM

More SUPERVACUAM CULTRIS ABSCINDERE CARNEM?

Apud Romanos VIII. Kal. Aprilis festum in honorem Matris Deum celebrari solebat, quod HILARIA vocabatur; de quo vetera Kalendaria, Macrobius^a, Herodianus^b, Lampridius in Alexandro^c, Vopiscus in Aureliano^d, & Damascius apud Photium^e. Celebrabantur autem *Hilaria* postridie ejus diei, quo sanguis mittebatur, qui erat IX. Kal. April. Hinc ad eum diem in Kalendariis vetustis adnotatur: *Sanguen. Dies Ægyptiacus.*

^a *Saturnal. lib. I.*

cap. XXI.

^b *Lib. I.*

^c *Cap. XXXVII.*

^d *Cap. I.*

^e *Cod. CCXLII.*

IV.

Semivirorum, & his similibus nominibus Galli a rege sacrarum scriptoribus appellati.

Ruinart. Act. Martyr. pag. 71. edit. Paris.

AT poetis, profanisque auctoribus præsertim dimissis, ne fabulas nobis vendidisse videantur, ad rerum sacrarum scriptores, sanctosque Ecclesiæ patres, nos convertamus, e quibus eadem de *eviratis Gallis* audiemus. Principem concedo locum Actis genuinis S. Symphoriani martyris Æduensis, martyrio affecti c. A.D. 180. ubi hæc decerpsi. Symphorianus, quod *Berecynthiæ* (quæ eadem est ac Cybele Deum mater) simulacrum in Æduis adorare nolisset, detinetur, ac judici dicenti: *Nisi MATRI DEÆ sacrificaveris, hodie te dilaniatum omnibus pænis, capitalis sententiæ damnatione prosternam*, respondit: *At nunc non in idoli hujus cultu portentosam attende superstitionem vestram, quod tu ad opprobrium & exitium tuum veneraris: in cujus sacris EXCISAS CORPORUM VIRES CASTRATI ADOLESCENTES, infausæ imagini exultantes, illidunt, & execrandum facinus pro grandi sacrificio ducitis, sacrilegi sacerdotes, ut quod immane scelus est, religionis prætextu veletur. Ubi perstreptentes buxos,*
& ti-

Et tibiae, fanatici furoris inflati insania, ubi cymbala pulsat Corybantes. Hæc de Gallis, ac sacris Cybeles Acta habent, quorum verba fusius protuli, ut facilius res omnis perciperetur. Prodeat nunc S. Cyprianus, qui in epistola ad Donatum hæc scripsit: Epist. II.
Evirantur mares, honor omnis & vigor sexus, enervati corporis dedecore molliitur, plusque illic placet quisquis virum in feminam fregerit. Lactantius disputans, Lib. I. cap. XVII.
quibus de causis hæc eviratio fieret, hanc subjecit rationem: Deum Mater, inquit, & amavit formosum adolescentem, & eundem cum pellice deprehensum, exsectis virilibus, SEMIVIRUM reddidit: & ideo nunc sacra ejus a GALLIS celebrantur. Julius item Firmicus de errore profanarum religionum Gallos his nobis verbis adpingit: Deinde, ait, cum sic se alienos a viris Pag. 9. 10.
fecerint, adimpleti tibiæ cantu, vocant Deam suam, ut nefario repleti spiritu, vanis hominibus, quasi futura predicant. Quod hoc monstrum est, quodve prodigium? NEGANT SE VIROS ESSE, ET SUNT; MULIERES SE VOLUNT CREDI, sed aliud qualiscumque qualitas corporis confiteatur. Apposite autem de his semi-viris & spadonibus non uno in loco Prudentius poeta christianus. Is enim turpem Gallorum exsectionem deridet in hymno de S. Romano, his versibus:

Hymn. de S. Romano, vers. 1066.

Ast hic metenda dedicat genitalia,

Numen reciso mitigans ab inguine:

Offert pudendum SEMIVIR donum Deæ:

*Illam revulsa masculini * seminis*

** al. germinis.*

Vena, effluenti pascit auctam sanguine.

Idem de his abscissis in libris contra Symmachum: Lib. II. vers. 49.

Hæc si non ita sunt, edatur, cur sacra vobis

Ex tabulis cerisque Poetica fabula præstet?

Cur

14 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Cur BEREGYNTHIACUS PERDIT TRUNCATA SACERDOS
INGUINA .

Lib. I. contra
Symmachum ,
vers. 862.

Audi eundem, Gallos, spadones appellantem :

. Megalesius hinc SPADO diris
Incensus furiis caca ad responsa vocatur .

Hymn. de S. Ro-
mano, vers. 200.

Item alio loco:

Per multa Matris sacra plorandus SPADO .

Lib. II. cap. VII.

Adde nunc de hujusmodi eviratis, eorumque impudicis moribus differentem S. Augustinum in libris de civitate Dei : *Quanto melius, inquit, & honestius in Platonis templo libri ejus legerentur, quam in templis demonum GALLI ABCIDERENTUR, molles consecrarentur, insani secarentur, & quidquid aliud vel crudele, vel turpe, vel turpiter crudele, vel crudeliter turpe in sacris talium Deorum celebrari solet?* Idem præterea

Lib. VI. cap. VII.
num. 3.

in iisdem libris : *Sacra sunt Matris Deum, ubi Atys pulcher adolescens ab ea dilectus, & muliebri zelo abscisus, etiam HOMINUM ABCISORUM, QUOS GALLOS VOCANT, infelicitate deploratur.* Denique in iisdem li-

Lib. VII. cap. XXIV.
num. 2.

bris iterum Augustinus : *Itane ad hæc relata, & hunc finem habentia, tympanum, tures, GALLI, jactatio insana membrorum, crepitus cymbalorum, confictio leonum, vitam cuique pollicentur æternam?* Itane propterea GALLI ABCISSI huic Magnæ Deæ serviunt &c. Mox vero : *Et Atys ille non est commemoratus, nec ejus ab isto interpretatio requisita est, in cujus dilectionis memoriam GALLUS ABCIDITUR.* Ibidem paullo post, turpitudinem sacrorum Magnæ Matris his verbis infectatur :

Ibid. cap. XXVI.

Itemque de MOLLIBUS eidem Matri Magnæ contra omnem virorum mulierumque verecundiam consecratis, qui usque in hesternum diem madidis capillis, facie dealbata, fluentibus membris, incessu femineo per plateas vicosque Car-

Carthaginis, etiam a populis unde turpiter viverent, exigebant, nihil Varro dicere voluit, nec uspiam me legisse commemini. Et paucis interjectis, habet: At vero ista Magna Deorum Mater etiam Romanis templis CASTRATOS intulit, atque istam servitiam moremque servavit; credita vires adjuvare Romanorum, EXSECANDO VIRILIA VIRORUM. Deinde subjicit: Verum illud quod de ABSCISORUM consecratione Mater Deorum coli meruit, non poetæ confinxerunt, sed horrere magis, quam canere maluerunt. Haec tenus Augustinus. Obiter quoque S. Ambrosius Gallorum improbitatem his verbis perstringit in libris de Virginibus: Quid de sacris Phrygiis loquar? in quibus impudicitia disciplina est, atque utinam sexus fragilioris? Hæc, inquires, tam celebrata Gallorum eviratio, & ab antiquissimis usque temporibus a poetis, historicisque repetita, fabulis ne potius, quam fidei aptior est? De hujusmodi apud Orientem amputatione in viris, ex sacris litteris docemur; quapropter, sine piaculo de ea re dubitare non licet. In libro Deuteronomii hæc leguntur: Non intrabit eunuchus attritis, vel amputatis testiculis, & abscisso veretro ecclesiam Domini. Josephus hoc Deuteronomii interdictum referens, his verbis explicat: Spadones, in Græco vero Josephi textu γάλλες, abhorreantur, & eorum fugiatur congressio, quibus erepta sit virilitas, & generationis fructus, quem Deus hominibus ad generis nostri incrementum tribuit. Abigantur autem tanquam qui liberos peremerint, & antequam sint, id sustulerint, quod causa eorum fuisset: perspicuum enim est, eos, cum effeminata sit ipsorum anima, in idem etiam corpore mutatos esse. An vero hujusmodi spadonibus interdictum esset,

ne

Lib. I. cap. IV.

Cap. XXIII. I.

*Antiquit. lib. IV.
cap. VIII. num. 40.*

16 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

ne in templum Domini ingrederentur, an in atrium templi, an connubia cum mulieribus Ismaelitis ne celebrarent, an demum a regimine & magistratibus Israelitarum hac lege arcerentur, adeundi ea de re Interpretes. Nobis satis est, abscissorum *Gallorum* antiquitatem ex sacris quoque litteris indicasse.

V.

Galli, mores, incessum, & ornatum feminarum simulabant.

H *Is padones* non modo mores turpium feminarum, sed ut mortalibus illuderent, gratique Magnæ Deæ essent, earum gestum incessumque, & ornatum simulabant, ut ex adducto paullo ante S. Augustini loco liquet. Hinc factum, ut *molles*, & *effeminati Galli* non raro appellentur; & qui ita feminas imitarentur, *incessu perfluo feminam mentiri* ab Apulejo dicuntur. Labet nunc persequi reliqua capitis, & corporis ornamenta, quæ in nostro ARCHIGALLO visuntur.

Lib. XI. pag. 244.
edit. Jo. Pricai.

VI.

Mitra Archigalli.

Ad *Æneid.* IV.
vers. 616.

Lib. VIII. pag. 172.

Æneid. IV. vers.
616.
De pugna animi
vers. 358.

C Apillos mitra pressos tenet. Apposite in rem hanc Servius Grammaticus: *Quibus*, inquit, *effeminatio crimini dabatur, etiam MITRA iis adscribebatur*. Apulejus de *Gallis* sacrigerulis Deæ Syriæ, seu Cybeles: *Die sequenti variis coloribus indufiati, & deformiter quisque formati, facie cænofo pigmento delita, & oculis obunctis graphice, procedunt: MITELLIS, & crocotis, & carbasinis, & bombycinis injecti*. Mitra, ut cuius notum, fuit ornamentum capitis feminarum; Italici *cuffia* dicitur. Ea usi viri effeminati, & Phryges, quos notare ajunt Virgilium: & mitram mollitiei signum esse, diserte monet Prudentius, his versibus:

*Ut MITRA cæsariem cobibens aurata virilem,
Combibat infusum croceo religamine nardum.*

Sub-

FIGURAM ARCHIGALLI REFERENTIS 17

Subtilis erat mitra , ideo Catullus de Ariadna :

*Carm. LXIV. vers.
63. 68.*

Non flavo retinens SUBTILEM vertice MITRAM

Et mox :

*Sed neque tum MITRÆ , neque tum fluitantis amictus
Illa vicem curans .*

Propertius apte ad rem nostram :

*Lib. IV. eleg. VII.
vers. 62.*

*Qua numerosa fides ; quaque æra rotunda Cybeles ,
MITRATISQUE sonant Lydia plectra CHORIS .*

VII.

Velum supra *mitram* quadratum , tenue ac textile , post humeros , pone terga descendens , sacerdotum velamen est , seu integumentum , quod ii sacra facturi , in capite gestare solebant . Hoc autem , *flammeum* , seu *flameum* , *rica* , *suffibulum* appellabatur . *Ricam* , & *suffibulum* , velamen capitis feminarum esse ferunt . Varronis locus tritissimus est : *Rica* , a *ritu* , quod Romano ritu sacrificium feminae cum faciunt , capita velant . Vide de voce *Rica* , aliisque synonymis Vossii Etymologicon , & Andreæ Dacerium ad Festum , ut alios præteream . Ideo , mea opinione , velum in hac tabula post humeros rejectum est , ut *Archigalli* facies , ac ornamentum capitis spectari possint . Si enim sculptor velum supra caput revolvisset , ut mos erat sacrificantium , omnia ferme ornamenta capitis contexisset .

Velum supra mitram Archigalli .

*Lib. IV. de ling.
Lat.*

VIII.

Archigallus corona , tribus orbiculis interdistincta , imaginibus , seu thoracibus , ut puto , Deorum cælatis , redimitus est . Sacerdotes omnes , quin. & singuli sacrificantes , coronati , & vittati , & infulati erant , quod cuivis vel leviter erudito , patet . Vide ea de re docte differentem Carolum Pa-

Archigalli corona describitur .

C

scha-

18 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Lib. IV. cap. XIII.
pag. 244.

schalium in libris de Coronis . Terni coronæ insunt orbiculi , alter in media fronte , duo reliqui circa tempora , dextera, lævaque . Quæ media fronte protome visitur , nullum supra caput integumentum habet , duæ aliæ , Phrygia tiara, ni fallor , ornatae sunt . Ex qua vero materia corona constet , marmor indicare non potest , an scilicet *laurea* , *myrtea* , *argentea* , aut *aurea* fuerit . Lucem tamen maximam hæc accipit ex simillima corona , quam in capite gestat simulacrum Cistophori ædis Bellonæ Pulvinensis , Romæ anno Domini MDCCXXIX erutum , quod erudite nuper illustravit Antonius Franciscus Gorius in Observationibus ad antiqua monumenta præmissa Donianis Inscriptionibus , ab eo vulgatis . Coronam porro hujus Cistophori *auream* fuisse , ex *auro fabrefacto* , & in folia attenuato , ita ut lauream coronam exhiberet , censet ibidem vir eruditus ; a quo insuper docemur , coronam illam gemmis tribus , seu orbiculis intextam , tria Deorum capita insculpta referre : in quam rem perspicuum Suetonii locum in Domitiano profert , qui ita habet : *Certamini* (quinquennali) *præsedis* (Domitianus) *crepidatus* , *purpureaque amictus toga Germanica* , *capite gestans CORONAM AURBAM cum EFFIGIE JOVIS , ac JUNONIS , MINERVÆQUE , assidentibus Diali sacerdote , & collegio Flavialium pari habitu , nisi quod illorum coronis inerat & ipsius imago* . Hæc ubertim satis sunt ad morem intexendi coronis sacerdotum thoracidas , seu orbiculos , in quibus Deorum vultus cælati essent , demonstrandum . Dii a Phrygibus culti , aut saltem qui aliquid cum Matre Idæa commune habent , mihi videntur , qui in corona Archigalli incisi sunt ; ex Phrygio

ca-

Tab. VII. pag. LX.
& seqq.

Cap. IV.

FIGURAM ARCHIGALLI REFERENTIS 19

capitis ornatu, & ex symbolis Matris Deum, quæ in hac tabula designantur. In ara votiva reperta prope Lugdunum, celebrem Galliarum civitatem, sub annum Domini MDCCIV. quæ a viris eruditissimis tum illustrata fuit, memoratur *Taurobolium Matris Deum Magnæ Idææ*, quod factum fuit ex imperio ejusdem Matris Deum pro salute Imperatoris *Antonini Pii*, *Sacerdote Q. Sammio Secundo ab xv. viris occubo, & corona exornato*. Viri eruditi, qui eam inscriptionem, A. D. 160. dedicatam, disceptationibus exornarunt, censent *occabi* nomine, a Græcis orto, *armillas* circa brachium *aureas & pretiosas* venire. Ita enim inter ceteros vir dignitate & doctrina eminens Philippus a Turre Antistes Adriensis, cujus memoria in benedictione sit. His, & *corona Q. Sammii* (licet sacerdotes omnes coronati, sacris operarentur) donatum fuisse putat, honoris ergo, quod tum primum Lugdunum mysteria Taurobolica inlata essent.

E Summo capitis ornamento ad aures oculos convertamus. Inaures, *bacce* similes, quæ lobo aurium infixæ sunt, duæ *margaritæ* esse possunt, quia *baccis* lauri ob globosam figuram similes erant. De his locutum volunt Prudentium poetam, dum ait :

IX.
Inaures Archigalli.

Hamartigen.
vers. 264.

..... *Nec enim contenta decore
Ingenito, externam mentitur femina formam :
Ac veluti artificis Domini manus imperfectum
Os dederit, quod adhuc res exigat, aut hyacinthis
Pingere sculptilibus redimitæ frontis in arce,
Colla vel ignitis sincera incingere sertis,
AURIBUS aut gravidis VIRIDES SUSPENDERE BACCAS.*

C 2

Vide,

20 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Pag. 56.

Vide, si lubet, ea de re Thomæ Bartholini opusculum de Inauribus veterum.

X.

Archigalli monile.

Origin. lib. XIX.
cap. XXXI.

Qui circa collum *Archigalli* ornatus est, duorum anguium orbe, gemmam summo ore tenentium efformatus, haud absimilis ab eo est, qui e collo Cistophori Bellonæ apud Gorium pendet, nisi quod torques Cistophori laxior, ab extremo collo ad pectus prope papillas devenit: neque serpentum, sed duo catellorum capita ore gemmam mordent. In nostro vero marmore collum tantummodo complectitur, nec longe abit ab ea monilis specie, de qua Isidorus: *Hoc etiam (monile) & SERPENTUM dicitur, quia constat ex amphorolis quibusdam AUREIS, gemmisque variis in modum facturæ serpentis.* Cistophori torquem, aureum fuisse contendit Gorius, quod nos de nostro quoque monumento haud abnuimus, quum proprie sit monile serpentinum, quod aureum fuisse tradit Isidorus.

XI.

Ejusdem Archigalli monile baccatum.

Æneid. lib. 1.
vers. 654.

Post lobum utrarumque aurium globuli quidam duplici ordine connexi in *Archigallo* conspiciuntur, qui ad ima latera perveniunt. *Monilis* & hæc species est. De hujusmodi monili locutum ferunt Virgilium, dum canit:

. *colloque MONILE*

BACCATUM, & duplicem gemmis auroque coronam.

Lib. VIII. vers.
134.

Silius Italicus de ejuscemodi monili:

Hic Phrygiam vestem, & BACCATUM induta MONILE.

Quidam scribi volunt *bacatum*; quod nos non moramur. Lampridius in Alexandro Severo, statuisse hunc Imperatorem tradit: *matronas regias contentas esse*

Cap. XII.

esse debere uno reticulo, atque inauribus, & BACCATO MONILI, & corona cum qua sacrificium facerent. Monile baccatum etiam in Cistophoro Bellonæ apud Gorium visitur, sed ab ipsa corona, non post aures dependet. De femineo gemmarum ornatu in Archigallo jam satis.

XII.

Archigallorum vestes quæ.

AD illius vestes nunc convertatur oratio. Extrema vestis, qua indutus est Archigallus, nullo subligaculo circa lumbos constricta est, sed paullo laxior, & brachia contegit. Quæ fuerint Gallorum, & Archigallorum vestes peculiares, non ita obvium, ac apertum esse mihi videtur. Muliebres fuisse consentiunt omnes; at uniusne coloris, an versicolores, sericæ, laneæ, aut ex lino, non est omnino certum. Si Luciano credimus, Galli non solum muliebri veste utebantur, sed ea erat *tota candida*: summus autem sacerdos, nempe Archigallus, *purpuream vestem gerebat*, & aurea tiara redimitus erat. Archigallus Phryx Matris Deum Romæ, de quo Dionysius Halicarnassæus, & ex eo Eusebius in libris Præparationis Evangelicæ, *stola versicolori* indutus, circumcursabat Urbem. Ex his collegere nonnulli, Archigallos, muliebri indumento, eoque purpureo usos esse. Apulejus Gallis, at non æque singulis, *tunicas albas* tribuit: Quidam, inquit, TUNICAS ALBAS, *in modum lanciolarum quoquo versum fluente purpura, depictas, cingulo subligati, pedes luteis induti calceis, Deamque serico contectam amiculo mihi gerendam imponunt*. Quin & ipse Apulejus alio in loco, vestem, qua indutus est, dum sacris Deum Matris initiabatur, his verbis describit: *Et humeris (Apuleji) de-*

De Dea Syria.

Lib. II. pag. 91.

Lib. II. cap. VIII.

Lib. VIII. pag. 172.

Lib. XI. pag. 256.

pen-

22 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Lib. XI. pag. 245.

pendebat, pone tergum, talorum tenuis, pretiosa cblamys da, quaque tamen viseres, COLORE VARIO circumnotatis insignibus animalibus. At idem paullo ante, pompam sacrorum Matris Magnæ minute delineans, hæc habet: Tunc influunt turbae sacris divinis initiatae, viri seminaeque omnis dignitatis, & omnis ætatis, LINTEÆ VESTIS candore puro luminosi: illæ limpidi tegmine crines madidos obvoluta, hi capillum derafi funditus, vertice prænitentes: magna religionis terrena sidera, æreis & argenteis, immo vero aureis etiam fistris argusum tinnitum constrepentes. Sed ANTISTITES, sacrorum procures illi, CANDIDO LINTEAMINE cinctum pectorale, adusque vestigia strictim injecti, potentissimorum Deum proferebant insignes exuvias. Hujusmodi igitur sacris initiati, tam viri, quam feminae, pompam sacrificii comitantes, lineis vestibus induti erat. Ipsi quoque sacrorum Antistites, nempe Archigalli lintea veste oblonga, non laxa, sed constricta, simulacra Deum gestabant, ad sacrificium profecturi. Apulejum cum Dionysio Halicarnassæo ad Archigalli vestes sacrificales quod attinet, conciliare arduum mihi est. Gerardo Vossio, Dionysii auctoritate permoto, creditum est, Gallorum vestes multicolores fuisse, ac de eadem versicolori veste locutum Fulgentium in Mythologia, dum ait: Ideo & multiplici veste, quod omnis potentia ornata sit; sed hæc de Cybele ipsa a Fulgentio tradi, satis liquet. Isaacus Vossius filius in ea sententia est, Gallos, ubi primum exsecti fuissent, furentes huc illuc discurrisse, & in quamcumque feminarum vestem in ædibus, in quas divertebant, incidissent, ea usos esse. Rectene id Vossius, alii dispicient. A corruptis Gallorum moribus, eorum quo-

Idolol. lib. II. cap. LIII.

Lib. III. cap. V.

In notis ad Catulum pag. 167. 168.

quoque vestis minus casta habita apud veteres.
Tritum illud Varronis in Eumenidibus:

Nam quæ venustas hic adest gallantibus?

Quæ CASTA VESTIS?

Vestibus *Archigalli* sub pectus inhæret orbiculus, in cuius area inter antas januæ, forte templi cuiusdam, visitur protome Phrygio integumento ornata, quæ dextræ manus digitis prope os appositis, silentium indicare videtur, ne arcana Deum Matris evulgarentur: qua de re plura qui cupit, adeat Barnabam Briffonium in libris de Formulis & sollemnibus populi Romani verbis, ex quibus satis sit decerpere Virgilianum illud:

*Hinc mater cultrix Cybele, Corybantiaque ara,
Idæumque nemus: hinc fida silentia sacris.*

Fuit id in more institutoque sacerdotum Matris Deum, quoties stipem emendicarent, ac sacra facerent, ut imagunculas orbiculis inclusas, pectore tenus vestibus affigerent. De hoc more illustris est apud Dionysium Halicarnassæum locus, quem iisdem pene verbis exscripsit Eusebius in libris Præparationis Evangelicæ: *In Magna Matris Idææ sacris*, inquit Dionysius, *Romani Prætores quotannis Romano ritu victimas cadunt, & ludos faciunt: sacerdotio autem ejus funguntur vir & mulier genere Phryges, eamque per Urbem circumferunt, & Magnæ Matri stipem cogunt, Metragyrtarum officium obeuntes pro more suo, IMAGINES IN PECTORE GESTANTES, tibiis carmina canentes in laudem Magnæ Matris, tympanaque pulsantes: Romanorum indigenarum nullus talia auderet.* Hæc Dionysius. quem pedibus manibusque sequitur Euse-

XIII.

Orbiculus circa pectus Archigalli, & cur ab iis gestatus.

Lib. I. pag. 5. 6.

Æneid. II. L. vers. 111.

Lib. II. pag. 91.

Lib. II. cap. VIII.

24 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

sebius, dum ait: *Ejus (Cybeles) tamen sacerdotio vir ac mulier Phryges ambo funguntur, qui totam civitatem circumeunt, singulis mensibus Stipem more suo hinc inde corrogantes, IMAGUNCULAS PECTORI ALLIGATAS GESTANTES, tympanaque pulsantes, quos sequens multitudo, materna carmina ad tibiam modulata circumsonat. At e Romanis indigenis nemo, vel Matri Stipem emendicans, vel in centione tibiæ afflatus, ac versicolore stola indutus, oberrat Urbem, nullaque populi lege, nullo Senatus consulto celebranda Phrygio ritu Matris orgia suscipit. Simulacrum Archigalli hujusmodi orbiculis supra vestes circa pectus insignitum, luci donavit vir clarissimus Bernardus Montfauconius in magnis Antiquitatum voluminibus, ubi Dionysii locum produxit. Orbiculus ibi circa pectus Archigalli, insculptam habet templi faciem, in qua Cybele media est inter Jovem, & Mercurium. Alia item imago Laberiæ Felicæ, sacerdotis Magnæ Matris, ab eodem*

Tom. I. pag. 14.

Ibid. II. pag. 42. Montfauconio vulgata, numinis cujuspiam, puta Jovis effigiem, ad pectus suspensam tenet. Porro simulacrum Archigalli a Montfauconio editum, licet manibus & capite injuria temporis abscissis, eximium tamen antiquitatis monumentum ei visum est. Redeo in viam. Ex Dionysio igitur, & Eusebio percipimus, cur Galli, & Archigalli, vestibus imagunculas insuerent, quod scilicet stipem Matri Deum conquisituri, ejus mysteria præferrent; ac interdum ipsius simulacrum asino imponentes, in quæstum ducerent. Hi æruscatores a Græcis *Metragyrte*, & quandoque *Menagyrte*, quod singulis mensibus illud ministerium obirent, appellantur. Hujusmodi quæstus derisus non solum a christianis, sed

ab

ab ipsis ethnicis scriptoribus. De eo enim Tertul-
 lianus : *Majestas quaestuararia efficitur . Circuit caupones* Apologet. cap. XII.
religio mendicans . Item : Non sufficimus & hominibus
& Diis vestris mendicantibus opem ferre . Minutius
 Felix : *Nudi cruda hyeme discurrunt . Alii incedunt*
*pileati , scuta vetera circumferunt , pelles * cadunt ,* * al. pelles .
mendicantes vicatim Deos ducunt . S. Augustinus loco
 antea a nobis allato, Gallos per plateas vicosque Car-
 thaginis oberrasse scribit , ut a populis , unde turpi-
 ter viverent, exigerent . E profanis scriptoribus pri-
 mus sit Cicero , apud quem ex lege XII. Tabularum
 hæc producuntur verba : *Præter Idæ Matris famu-* De Legibus lib. II.
los , eosque justis diebus , ne quis stipem cogito . Ad
 quæ Cicero : *Stipem sustulimus , nisi eam , quam ad pau-*
cos dies propriam Idæ Matris excepimus . Implet
enim superstitione animos , & domos exhaurit . Magnam
 siquidem auri argentique vim a populis hos præsti-
 giatores emunxisse , docent hi Lucretii versus : Lib. II. vers. 624.

Ergo cum primum magnas invecsta (Deum Mater) per
Munificat tacita mortales muta salute : (urbes
Ære atque argento sternunt iter omne viarum ,
LARGIFICA STIPE DITANTES , pinguntque rosarum
Floribus , umbrantes matrem , comitumque catervas .

Apulejus Gallum , improbum metragyrtam definit :
Unum de triviali populorum fece , qui per plateas & Lib. VIII. pag. 170.
oppida cymbalis & crotalis personantes , DEAMQUE SY-
RIAM circumferentes , MENDICARE compellunt . Idem alio
 loco : *Ad istum modum vitato duplici periculo die se-* Lib. IX.
quenti rursus DIVINIS OFFICIIS onustus cum crotalis &
cymbalis circumforaneum mendicabulum producor ad
viam .

D

Ma-

XIV.

Semen papaveris ,
& oleæ ramus in
manu dextra Archigalli.

*Vid. Spanhem. de
Præstantia & usu
numism. antiq.
Dissert. VIII. pag.
625. edit. an. 1671.
& Dissert. XI. pag.
290. 291. edit. an.
1717.
Æneid. VI. vers.
230.*

MAnu dextra *Archigallus* semen *papaveris* , & *oleæ* ramum gestat . *Papaver* unum e symbolis est *Deæ Cybeles* . Prostant nummi jampridem a viris doctis evulgati , in quibus visitur Mater Deum inter duos leones sedens , ac sinistra manu tympanum , dextra *papaver* tenens . Ramus *oleæ* aspergillum est lustrationibus destinatum . *Virgilius* dē *Corynæo* :

*Idem ter socios pura circumtulit unda ,
Spargens rore levi , & RAMO FELICIS OLIVÆ
Lustravitque viros .*

Aspergillum hujusmodi manu tenet *Cistophorus* *Belonæ* apud *Gorium* . Ramus *oleæ* fuit præterea symbolum supplicum & deprecantium .

XV.

Canistrum fructibus refertum . Flagrum Archigalli . De hujusmodi flagris illustris *Apulei* locus .

*Lib. I. cap. XX. &
lib. V. cap. XLVIII.*

MAnu sinistra *Archigallus* canistrum , seu corbem fructibus variis confertim plenam tenet , inter quos nucleus pineus . Hæc porro donaria sunt *Matri Deum* , frugum omnium parenti oblata . *Pinea* nux in canistro , satis etiam demonstrat , symbola hujus hieroglyphici ad Deum Matrem spectare . *Pinus* *Cybeli* sacra erat , qua de re fusius ab aliis , & præsertim a *Jo. Gerardo Vossio* in libris de *Theologia Gentili* . Quotannis *pinus* arbor , stata die deferbatur in templum *Cybeles* , certo ritu , de quo *Arnobius* non semel . Deferbatur autem *xi. Kal. Aprilis* ; quæ dies in *Kalendaris* veteribus signatur : *Arbor intrat* . Qui *pinum* deferbant , *Dendrophori* appellati , ab ea arbore deferenda ita dicti , ut *Vossius* ubi supra , & *Philippus* a *Turre Antistes Adriensis* in explicatione *Taurobolii Lugdunensis* adnotavit .

Su-

Supra canistrum, *manubrium* affabre elaboratum confurgit, e quo superne dependent tres veluti funiculi, satis longi, quibus identidem taxilli innectuntur. Flagrum esse id cuiquam videbitur; sed quam materia, ferrea ne, an nervea, an ossea, incompertum esset, nisi Apulejus hoc ipsissimum flagrum nobis descripsisset. Audiamus ejus verba. Postquam præmisit, quo ritu *Galli* simulacrum Deæ circumtulissent, & cultris brachia vulnerassent, subdit: *Unus ex his vaticinatione clamosa, conficto mendacio, semetipsum incessere atque criminari cœpit, quasi contra fas sanctæ religionis designasset aliquid; & insuper justas pœnas noxii facinoris, ipse de suis manibus exposcere. Arrepto denique FLAGRO, quod SEMIVIRIS illis proprium gestamen est, CONTORTIS TÆNIIS LANOSI VELLERIS PROLIXE FIMBRIATUM, ET MULTIJUGIS TALIS OVIUM TESSELLATUM, indidem sese MULTINODIS commulcat ictibus: mire contra plagarum dolores præsumptione munitus. Cerneret, profectu gladiatorum, ICTUQUE FLAGRORUM, solum spurcitie sanguinis effeminati madescere. Mox narrat, hos Gallos, ubi tandem fatigati, vel certe suo laniatu satiati, pausam carnificinæ dedere, stipem æris & argenti a multis certatim offerentibus, sinu excepisse, vini quoque cadum, ac cetera edulia, & in sacculos huic quæstui de industria præparatos, congestisse. Postremo narrat, hos improbissimos Gallos necem ipsi Apulejo, flagri ictibus intentare cœpisse:*

Lib. VIII. pag.
172. 173.

Ibid. pag. 175.

Deaque, inquit, vehiculo meo sublata, & bumi reposita, cunctis stramentis me renudatum, ac de quadam quercu destinatum, FLAGRO ILLO PECUINIS OSSIBUS CATENATO, pene ad extremam confecerant mortem. Quam peculiaria & egregia nos docent producta hucusque Apuleji verba! Et quam mire nostrum monumen-

28 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

tum illustrant ! Discimus, cui usui flagrum hujusmodi destinatum esset; discimus, illud *Gallorum* sacerdotum *proprium gestamen* fuisse; discimus ejus formam; nam chordulæ illæ prolixæ confectæ erant ex pelle pecuina; *tali*, seu *taxilli*, qui *chordulis* inserti erant, ex corio ovium item erant; ac *ossa pecuina* ab Apulejo appellantur. Vides, & nostrum monumentum ab Apulejo, & Apulejum a nostro monumento lucem maximam accipere? Hactenus enim Apuleji locus a nobis allatus, viris eruditissimis obscurus visus est, neque recte ab iis perceptus. Protulerunt illum Justus Lipsius^a, Thomas Bartholinus^b, Laurentius Pignorius^c, & alii: sed Lipsius ex conjectura, flagrum, de quo Apulejus, insitis talis, aut officulis exasperatum fuisse putat, neque quo pacto hi taxilli insiti essent, scire potuit. De flagri forma silet, ut & Bartholinus. Egregium quidem locum Lipsius attulit ex libro contra colores, Plutarcho adscripto, ubi de flagro taxillato, quo Galli utebantur, mentio fit: *Nec qui liberae* (verba sunt apud Plutarchum) *verberationis egeat, sed FLAGRI ILLIUS TAXILLATI, quo GALLOS aliquid offendentes in sacris Magnæ Matris coercent*. Pignorius, flagrum ex disciplina *Gallorum* esse censuit, permotus Apuleji loco, itemque ex Ovidiano illo:

^a De Cruce lib. II. cap. III.

^b De Cruce §. XII.

^c Magna Deum Matris Idææ & Attidis iniitia, pag. 6.

Fastorum lib. IV. vers. 341.

Satyr. VI. vers. 491.

*Exululant comites (Galli) furiosaque tibia flatur,
Et feriunt molles taurea terga manus.*

Item ex Juvenali:

*. Taurea punit
Continuo flexi crimen, facinusque capilli.*

Hic *Taurea* ex opinione Pignorii substantive ponitur, & pro flagro ex bubulo tergore accipitur. At hæc ad Apuleji locum enodandum, nil pertinent.

Tam

XVI.

*Gallorum horrida
flagellatio.*

TAm immaniter autem crebris flagrorum ictibus in se *Galli* sæviebant, ac ululatibus furentes fremebant, ut hæc horrore essent adstantibus. Isaacus Vossius notat, in thyasis Bacchi & Cybeles, cantui & harmoniæ inservisse istiusmodi flagellorum strepitus: ac tam grandibus *Gallos* usos esse flagellis, ut tubæ instar sonarent; a Græcis *margnas* appellari a gravi, quem edunt sono. De horrido flagellorum ictu, ululatuque *Gallorum*, hi versus Mœcenatis exstant apud Fortunatianum Grammaticum:

Ades, o Cybele, fera montium Dea

Ades, & sonante tympano quate flexibile caput,

Latus horreat flagello, comitum chorus ululet.

Apud Ægyptios, in sacris Magnæ Deæ, teste Herodoto in Euterpe, flagellatio, dum sacrificium adolebatur, a sacrificulis omnibus adhuc jejunis fiebat: *Dum sacrificium ardet*, inquit, *omnes se ipsos verberant. Posteaquam vapula verunt, dapes ex sacrificii reliquiis proponuntur.* In urbe autem Busiri, paullo post idem scribit Herodotus: *verberantur post sacrificium cuncti & cunctæ, multa sane hominum millia: quo autem verberentur, non est mihi fas dicere. Sed ex omnibus præcipue hoc faciunt Cares qui Ægyptum incolunt: adeo quidem ut gladiis quoque frontes concidant. Ex quo factò datur intelligi eos hospites esse, non Ægyptios.*

*Lib. II. cap. XL;
pag. 105.*

*Ibid. cap. LXI;
pag. 113.*

XVII.

Galli brachia cultris & securibus lacerabant.

NEc latera solum flagris cædebant, sed brachia cultris, & securibus feriebant, & moribus musculos impetebant. Quo ritu hæc laniena fieret, nos in primis docet Apulejus: *Brachiiisque suis humero*

Lib. VII. pag. 172.

te-

30 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

tenuis renudatis, attollentes IMMANES GLADIOS AC SECURES, evanescentes exiliunt, incitante tibia cantu lymphaticum tripudium: nec paucis percursatis casulis, ad quandam villam Britini perveniunt, & ab ingressu primo, statim ABSONIS ULULATIBUS constrepentes, FANATICE pervolant. Diuque capite demisso, cervices lubricis inorquantes motibus, crinesque pendulos rotantes in circulum, & nonnunquam MORSIBUS suos incursantes MUSCULOS, & postremo ANCIPITI FERRO, quod gerebant, sua quisque brachia difficant. Huc spectat Commodiani Poetae christiani versus:

Instru. XVIII.

Hymn. de S. Romano vers. 1061.

Aut cum dorsa sua (Galli) allidunt spurca BIPENNE.

Huc etiam spectant Prudentii versus:

CULTRUM IN LACERTOS exerit FANATICUS,

SECTISQUE Matrem BRACHIIS placat Deum.

Furere ac rotari jus putatur mysticum.

Parca ad secandum dextra fertur impia:

Caelum meretur vulnere crudelitas.

Lib. XI. epigram. LV.

Christianos Poetas Martiali praetuli, apud quem leges:

Alba minus saevius LACERANTUR BRACHIA CULTRIS.

Cum FURIT ad Phrygios enchea turba modos.

Thebaid. lib. X. vers. 160.

Stattius item huc alludit:

Sic PHRYGA terrificis genitrix Idea CRUENTUM

Elicit ex adytis, CONSUMPTAQUE BRACHIA FERRO

Scire vetat: quatit ille sacras in pectore pinus

Sanguineosque rotat crines, & vulnera cursu

Exanimat.

Ag. III. vers. 186.

Seneca praeterea in Agamemnone:

Non si molles imitata viros

Tristis LACERET BRACHIA tecum,

Quae turrata turba parenti

Pe-

Pectora rauco concita buxo

FURIT, ut Pbrygium lugeat Attin.

Ad tibiæ Phrygiæ sonum in furorem agi consuevisse notat Lucianus in Nigrino: *Sicut tibiæ Pbrygia sonum qui audiunt, non omnes in furorem aguntur; sed qui Rbæ sacraati addictique sunt; illi reminiscuntur eo signo affectus.*

DUm furore istiusmodi concitabantur Galli, vaticinari solebant; sed *conficto mendacio*, ut Apulejus ipse præstigiarum huiusmodi apprime conscius fatetur. Nota & hæc fraus Gallorum & Archigallorum vaticinantium, christianæ religionis Apologistis, qui idcirco eorum vaticinia irridebant. Archigallum enim deridet Tertullianus, quod Romæ dum de M. Aurelii incolumitate Romani solliciti, vaticinium Archigalli ejusdem exposcerent, hic dum immanibus ictibus lacertos impeteret, vivere adhuc M. Aurelium commentus est, cum aliquot diebus ante obiisset. Tertulliani verba demus: *Itaque majestatis sue in Urbem collata grande documentum nostra etiam ætate proposuit, cum M. AURELIO apud Sirmium Reipublicæ EXEMTO die XVI. Kalendarum Aprilium, ARCHIGALLUS ille sanctissimus DIE IX. Kalendarum EARUNDEM, quo sanguinem impurum, LACERTOS quoque CASTRANDO, libabat pro SALUTE IMPERATORIS Marci JAM INTERCEPTI, solita atque imperia mandavit.* Vide eundem ibidem cap. XXIII. & in libro de Resurrectione carnis. Ad Gallorum figmenta respexit etiam S. Ambrosius, dum ait: *Unde igitur exemplum, quod currus suos simulato Almonis in flumine lavat Cybele? Unde PHRYGII VATES, & semper invisa Romanis non æquæ Carthaginis numina.*

Ha-

XVIII.

Gallorum falsa vaticinia, & conficta mendacia. Bellona quoque sacerdotes bipenne lacertos feriebant, & vaticinabantur.

Apologes, cap. xxv.

Cap. XVI.

Lib. II. contra Relationem Symmachii.

32. INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Habes modo , cur *Galli* , & *Archigalli* flagris se incesserent , cur cultris brachia ferirent . Prudentius item adversus Symmachum , versibus a nobis supra allatis , ubi de *Gallis spadonibus* , testimonia protulimus , hoc idem de furiosis *Gallis cæca responsa* reddentibus designavit . In vetustis porro lapidibus exempla supersunt de *Archigallorum* vaticinatione ; nam apud Gruterum pag. xxx. 2. legitur :

ANTONIANUS. PONTIFEX. PERPETVVS
IN. HONOREM. DOMVS. DIVINAE &c.
EX. VATICINATIONE. PVSONI. IVLIANI
ARCHIGALLI &c.

Hic autem lapis , ex consulibus ibidem adnotatis exaratus est A.D. 184. Dio Cassius demum scribit :
Lib. XLVIII. pag. 383.
Appio Claudio , C. Norbano Coss. nempe A. V. 716. cella Romuli , quum in ea Pontifices sacrum fecissent , incendio absumpta est : statua Virtutis , quæ ante portam quandam stabat , in faciem decidit : ac quidem FUROR Matris Deum CORREPTI , irasci populo Divam dixerunt : Ejus rei causa libri Sybillini sunt inspecti , ac ex iis respondere Quindecemviri , succensere Deam populo , simulacrumque ejus esse ad mare deportandum : id quum fieret , Dea quum adhuc a mari abesset , a terra in id progressa est : ac aliquando ibi morata , vix tandem rediit .

Mos etiam fuit , ut hoc insuper adnotemus , Bellonæ sacerdotibus feminis , masculisque , lacertos bipenne ferire , & dum sanguis efflueret , vaticinari .
Lib. 1. eleg. VII. vers. 50. Tibullus :

. sic magna sacerdos
Est mihi divino vaticinata sono .

Hæc

FIGURAM ARCHIGALLI REFERENTIS 33

*Hæc ubi Bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non & amans verbera torta timet,
Ipsa BIPENNE SUOS cedit violenta LACERTOS
Sanguineque effuso spargit inulta Deam.
Statque latus præfixa veru, statque saucia pectus,
ET CANIT EVENTUS, quos Dea magna monet.*

Hinc Juvenalis:

Satyr. IV. vers. 123.

*. sed ut FANATICUS æstro
Percussus, BELLONA, tuo DIVINAT, & ingens
Omen habes, inquit, magni clarique triumphi.*

Idem:

Satyr. VI. vers. 511.

*. Ecce furentis
Bellonæ, Matrisque Deum chorus intrat &c.
De Bellonæ sacerdotibus furentibus, hæc tradit La-
ctantius: Alia (sunt sacra) Virtutis, quam eandem Lib. I. cap. XXI.
Bellonam vocant; in quibus IPSI SACERDOTES, non alie-
no, sed SVO CRUORE sacrificant. Sectis namque humeris,
& utraque manu districtos gladios exerentes, currunt,
efferruntur, insaniunt. Vetus quoque inscriptio Gru-
teriana pag. CCCXIII. 1. habet:*

Q. CAECILIO . APOLLINARI FANATICO . DE . AEDE . BELLONAE PVLVIN. &c.

Jacobus Gutherius, qui in libris de jure Manium *Lib. I. cap. V.
pag. 29.*
hanc attulit inscriptionem, monet, *fanaticos* quoque
dictos sacerdotes, qui circa fana versabantur, & re-
sponsa reddebant, quod comprobatur ex leg. 1. §. Idem
Virvianus Digest. de Ædilit. edict. Idem Virvianus ait
(legis verba sunt) *quamvis aliquando quis circa fana
baccatus sit, & responsa reddiderit, tamen si nunc hoc non
faciat, nullum vitium esse.*

E

Ad

34 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

Ad alta quæ in marmore scalpæ sunt me cōfero . In superiori ejusdem parte ad oram utrinque appensi sunt duo veluti orbes , seu pelves , minori quidem forma in dextro lapidis latere , majori vero in lævo . Hæ orbiculares figuræ *cymbala* , & *tympana* sunt , ni fallor , quæ in sacris Cybeles adhiberi solebant , & a *Gallis* pulsabantur , & quatiebantur .

XIX.

*Cymbala in sacris
Matris Deum pul-
sata .*

Cymbala apud veteres fuere semitrotundi quidam & concavi pelves , qui concutiebantur , ut sonum ederent , ideoque foliis *acetabuli* , quæ rotunda , & concava simul sunt , comparantur . Eorum materia ut plurimum ex ære fuit . Bina erant , adeoque , ut sonum concinnum efficerent , invicem inter se confligebantur . Huc facit Statius :

*Thebaid. VIII.
vers. 221.*

... GEMINA ÆRA SONANT , *Ideaque terga ,
Et moderata sonum vario spiramine buxus .*

Lib. III. cap. XXI. Isidorus in libris *Originum cymbala* ita describit : *Cymbala & acetabula quadam sunt , quæ percussa invicem , se tangunt , & sonum faciunt . Dicta autem cymbala , quia cum ballematica simul percutiuntur . Ita enim Græci dicunt cymbala ballematica . Hinc ea pulsari , quati , & sonare dicebantur . Patet autem , errare eos omnes , qui putarunt , cymbala veterum non dissimilia fuisse ab Italarum , Hispanorumque cymbalis ; quæ de re adeundus Fridericus Adolfus Lampe , seu Lampadius in eruditissimis libris de Cymbalis veterum , & præsertim de usu cymbalorum frequentissimo in sacris Magnæ Matris , cui præfer Pignorium in libris de Servis .*

*Lib. II. cap. XXVI.
pag. 158.*

*Lib. I. cap. XIII. &
Lib. II. cap. III.
Pag. 83. & seqq.*

Tym-

XX.

Tympanum definiente Isidoro fuit: *pellis, vel corium ligno ex una parte extensum. Est enim pars media symphonie in similitudinem cribri. Tympanum autem dictum, quod medium est; unde & margaritum medium tympanum dicitur, & ipsum, ut symphonia, ad virgulam percutitur. Interdum manibus impellebatur. Isaacus Vossius ad Catullum scribit, tympana antiquitus construi consuevisse ex circulo, seu potius cylindro concavo ligneo, & ex pelle quæ inducebatur, & insuper e circulis seu tintinnabulis æreis, oram undique ambientibus. Ea & minora, & majora, ex eorum varia magnitudine erant. Formam eorundem ex antiquis monumentis exhibet Pignorius. Vide item de tympanorum forma Suidam. Nil apud veteres frequentius, ubi de Cybele mentio est, quam de tympanis a Gallis pulsatis. Selectiora loca vide apud eundem Pignorium. Nos unum, aut alterum proferemus. Catullus in Galliambo:*

Tympana in sacris
Cybeles.

Lib. II. Orig. cap.
XXI.

Pag. 226.

De Servis, pag. 87.

Verb. Tympanum.

Tympanum, tubam, Cybele, tua, mater, initia.
Phœdrus item eleganter:

Lib. IV. fab. 1. al.
lib. III. fab. ult.

*GALLI Cybeles circum questus ducere
Asinum solebant, bajulantem sarcinas.
Is cum labore & plagis esset mortuus,
Detracta pelle, sibi fecerunt tympana.*

XXI.

Tibie in iisdem
sacris.

E Latere item marmoris ad lævam Archigalli duo musica instrumenta visuntur, quorum alter rectum & oblongum in summo apice *lingulam*, seu *lingulam* habet; alterum vero in ima parte recurvum est, & litui formam præsefert. Utrumque instrumentum *tibiam Phrygiam* designat, cujus usus in sa-

36 INTERPRÉTATIO VETERIS MONUMENTI

Lib. II. cap. VIII.
pag. 113. & seqq.

cris Magnæ Deum Matris frequentissimus. Ea de re vide Casparem Bartholinum de Tibiis veterum. Phrygia tibia duplici nomine a duplici illius forma vocabatur; nempe *dextra*, quæ & *recta*; & *sinistra*, quæ item *curva* & *inflexa*, quod ejus codon in ima parte e cornu inflexo esset. Hæc etiam *lituus* aliquando dicta, quod litui instar esset. De hujusmodi tibiis præter Gruterianum lapidem, ad eundem Bartholinum, apud quem spississima Poetarum testimonia occurrent. Nos eorum aliquot excerpimus, & huc transtulimus. Lucretius de ritu sacrorum Deæ Cybeles:

Pag. xxvii. 5.

Lib. I. cap. v.
pag. 25. & seqq.

Lib. II. vers. 618.

*Tympana tenta tonant palmis, & cymbala circum
Concava, raucisonoque minatur cornua cantu,
Et Phrygio stimulat numero CAVA TIBIA mentes.*

Lib. II. eleg. I.
vers. 85.

Tibullus:

*... sed tuba jocosa
Obstrepat, & Phrygio TIBIA CURVA sono.*

De Ponto lib. I.
epist. I.

Ovidius:

*Ante Deum Matrem CORNU tibicen ADUNCO
Cum canit.*

Lib. IV. vers. 180.

Idem in Fastis, ubi de festo Matris Deum, die v. Aprilis apud Romanos agi solito:

*Protinus INFLEXO BEREYCYNTHIA TIBIA CORNU
Flabit, & Idææ festa parentis erunt.*

Carm. LXIV.
vers. 19.

His præmittendus forte erat Catullus, qui in Galliambo:

*... simul ite: sequimini
Phrygiam ad domum: Cybeles Phrygia ad nemora Deæ,
Ubi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo.*

Carm. LXX.
vers. 261.

Idem in Epithalamio Thetidis & Pelei, de sacris Bacchi: Multi

*Multi raucifonis efflabant cornua bombis ,
BARBARAQUE horribili stridebat tibia cantu .*

Barbara tibia hęc est *Phrygia* , ut in notis ad hunc locum censet *Isaacus Vossius* . *Tibiam* porro in sacris *Matris Deum* , ut plurimum fuisse *buxeam* , docent eruditi , quum apud *Virgilium* hęc de *Phrygibus* *Æneid*, x. v. 617. sint :

*O vere Phrygiæ , neque enim Phryges ! Ite per alta
Dindyma , ubi adsuetis biforem dat tibia cantum .
Tympana vos BUXUSQUE vocant Berecynthia Matris
Idææ*

Apud *Ovidium* quoque *buxea* est tibia *Matris Deum* : *Metam. lib. XIV. fab. XII. vers. 536.*

Sancta Deum genitrix tinnitibus æthera pulsi

Æris , & INFLATI complevit murmure BUXI .

Vide , si lubet *Plinium* , qui de tibia obliqua , ac geminis tibiis apud *Phryges* , & de calamo *lævæ* ac *dextræ tibiæ* meminit . *Lib. VII. cap. LVI. & lib. XVI. cap. XXXVI.*

XXII.

Cista mystica .

AGmen claudet cista undique clausa cum operculo acuminato , non longe a tibiis scalpta . Hęc est cista mystica sacrorum *Matris Deum* . De ea cista in sacris ejusdem *Matris Idææ* , ante *Deæ* simulacrum præferri solita *Apulejus* : *Ferebatur* , inquit , *ab alio* (Gallo sacerdote) *CISTA SECRETORUM capax , penitus celans opera magnificæ religionis* . De cista mystica in *Deorum* sacris , pleni sunt eruditorum libri , adeo ut pudeat , quidquam de ea nunc in medium afferre . Vulgatissimum tamen in rem hanc *Clementis Alexandrini* locum præterire non possumus , ut intelligamus , quid huic cistæ inesset , meritoque ethnicæ religionis præstigia irrideamus : *Quale autem sunt , inquit , cistæ eorum mysticæ ? Oportet* *Admonit. ad Gentes pag. 14.*

38 INTERPRETATIO VETERIS MONUMENTI

ret enim sancta eorum revelare & arcana enunciare . An non ea sunt sesamides & pyramides , & lana bene elaborata , libaque multis distincta umbilicis , salisque pugilli , & draco orgium Bacchi Bassari ? An non mala Panica , atque etiam corda , ferula , & hœdere , & præterea placenta & papavera ? Hec sunt eorum sancta . Ex illustri Clementis Alexandrini loco , quid cista mystica esset , jam tenemus . Verum de Gallis & Archigallis plus æquo te distinui , & fortasse usque ad nauseam . Dabis tamen veniam antiquitati , quod de his tam frequenter meminerit .

XXIII.

Cur effigies in hoc monumento exsculpta, Archigallus dicenda sit.

AT inquires ; cur effigiem , quæ in hoc monumento comparet, *Archigalli* potius esse , quam *Galli* censuisti ? *Gallos* sacerdotes in marmore ac tabulis exprimi potuisse non abnuo, sed quum viderim, quæ nobis hætenus superfuere monumenta marmorea , vetustasque inscriptiones , ad *Archigallos* pertinere , in eam veni opinionem, ut effigies, quæ in nostro hoc monumento exstat , *Archigalli* potius , quam *Galli* sit . Litterati lapides magni thesauri Gruteriani de *Archigallis* tantum , non de *Gallis* meminere . In Ligorianis item lapidibus in Ardeatino , proximo Lanuvino , olim repertis , editisque dudum apud Josephum Rochem Vulpium e Societate Jesu in Veteri Latio : L. ANTONIUS L. L. MARTIALIS ARCHIGALLUS M.D.M.ID. Item: M. ANTONINUS M. L. CALLISTRATUS SACERDOS ARCHIGALLUS SACRANOS MATRI D.MAGNÆ IDÆÆ legitur . In Donianis denique inscriptionibus novissime vulgatis habetur : VIRANUS AMPLIATUS ARCHIGALLUS M. D. Nec ignoramus solo *sacerdotis* nomine, at raro , in antiquis lapidibus , Matris Deum

*Pag. xxx. 2.
& CCCVIII. 7.*

Lib. ix. pag. 208.

Class. iv. n. 5.

Deum sacerdotes tam viros, quam feminas venire, ut apud Gruterum^a, Reinesium^b, & in Donianis^c, ut sexcentos alios veteres scriptores omittamus. Scimus etiam, imagines sacerdotum Deæ Cybeles, quæ pictura antiquitus effingebantur, *Archigallorum* plerumque fuisse. Plinius de Parrhasio: *Pinxit*, inquit, & ARCHIGALLUM, quam picturam amavit Tiberius Princeps: atque ut auctor est Decius Eculo, LX. sesteritiis aestimata, cubiculo suo includit. Denique clarissimus Montfauconius, statuam muliebri veste indutam, & imagunculam Deæ Cybeles ante pectus præferentem, *Archigallum*, non *Gallum* appellavit. Quidni & mihi non licuerit protomen in tabula nostra marmorea elaboratam, *Archigallum*, non *Gallum* appellare, ac simul affirmare, summo *Gallorum Antistiti* hoc monumentum positum fuisse? Quæri etiam potest, cujus conditionis essent, qui in collegium sacerdotum *Gallorum* cooptabantur. Si quis homini sensus pudoris inest, honestos quidem a tam turpi sacerdotio abhorruisse, credere par est. Ex vilissima populorum sæce fuisse testantur Halicarnassæus, Juvenalis, Eusebius, & Apulejus; quin & inscriptiones veteres, *Archigallos*, quorum nomina nobis servarunt, ex Libertorum genere extitisse demonstrant. Nunc intra septa mē recipio. Excipe igitur, vir clarissime, lubenti animo hæc qualiacumque a me de *Gallis*, & *Archigallis* adnotata, meque amare perge.

Romæ Kal. Martiis A. D. MDCCXXXVII.

^a Pag. CCCVIII.
6. 8. II.

^b Cl. 1. pag. 240.

^c Cl. 1. n. 23. 27.

Lib. XXXV. cap.
X.

INDEX CAPITUM

I.	<i>Marmorea tabula, Archigalli effigie, rerumque figuris insculpta, ubi eruta; & quando in Capitolinas ades translata.</i>	pag. 6
II.	<i>Galli & Archigalli, sacerdotes Deæ Cybeles; cur ita vocati. Eorum facies partim virilis, partim seminea.</i>	7
III.	<i>Galli & Archigalli, Gallæ, Semiviri, Semimares, & Spadones, ob exsecta virilia, dicti. Delectus dies, quo sacerdotio initiabantur, & exsecabantur.</i>	8
IV.	<i>Semivirorum, & his similibus nominibus Galli a rerum sacrarum scriptoribus appellati.</i>	12
V.	<i>Galli, mores, incessum, & ornatum seminarum simulabant.</i>	16
VI.	<i>Mitra Archigalli.</i>	ibid.
VII.	<i>Velum supra mitram Archigalli.</i>	17
VIII.	<i>Archigalli corona describitur.</i>	ibid.
IX.	<i>Inaures Archigalli.</i>	19
X.	<i>Archigalli monile.</i>	20
XI.	<i>Ejusdem Archigalli monile baccatum.</i>	ibid.
XII.	<i>Archigallorum vestes quæ.</i>	21
XIII.	<i>Orbiculus circa pectus Archigalli, & cur ab iis gestatus.</i>	23
XIV.	<i>Semen papaveris, & oleæ ramus in manu dextra Archigalli.</i>	26
XV.	<i>Canistrum fructibus refertum. Flagrum Archigalli. De hujusmodi flagris illustris Apuleji locus.</i>	ibid.
XVI.	<i>Gallorum horrida flagellatio.</i>	29
XVII.	<i>Galli brachia cultris & securibus lacerabant.</i>	ibid.
XVIII.	<i>Gallorum falsa vaticinia, & conficta mendacia. Bellonæ quæque sacerdotes bipenne lacertos feriebant, & vaticinabantur.</i>	31
XIX.	<i>Cymbala in sacris Matris Deum pulsata.</i>	34
XX.	<i>Tympana in sacris Cybeles.</i>	35
XXI.	<i>Tibia in iisdem sacris.</i>	ibid.
XXII.	<i>Cista mystica.</i>	37
XXIII.	<i>Cur effigies in hoc monumento exsculpta, Archigallus dicenda sit.</i>	38

IMPRIMATUR,

Si videbitur Rmo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

N. Baccarius Episcopus Bojanen. Vicesgerens.

IMPRIMATUR.

Fr. Jo: Benedictus Zuanelli Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

